

SCILDON VRAAGT:

Roald van
der Linde
(VVD)

“We zijn voorbij het punt dat het pensioen een extra arbeidsvoorwaarde is”

Het pensioenstelsel van de **VVD** heeft tot doel om iedereen een goede oude dag te bezorgen. Maar wat is nou een 'goed pensioen' en waar is dat op gebaseerd? **Jan-Albert van Laar** en **Richard van Ewijk** vroegen **Roald van der Linde** naar de plannen van de **VVD**.

De VVD wil een goede oude dag voor iedereen

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021 nodigde Scildon een aantal woordvoerders van politieke partijen uit om hun verkiezingsprogramma op het gebied van pensioenen toe te lichten. In deze serie spraken wij Roald van der Linde (VVD). Roald is economisch beleggingsexpert, sinds 2012 kamerlid en heeft sinds 2017 het onderwerp pensioenen in zijn portefeuille: “inhoudelijk en politiek gezien een moeilijk onderwerp”.

Voor wat betreft ons pensioenstelsel wil de VVD de komende jaren op een aantal zaken inzetten. Zo stelt de VVD voor om de AOW 2 jaar later in te mogen laten gaan. Dit heeft dan uiteraard een hogere uitkering tot gevolg. Heeft de VVD een idee hoeveel medewerkers hiervan gebruik zouden willen maken en is dit een wens vanuit de gedachte dat er veel mensen langer door willen werken of omdat ze langer door moeten werken?

“Het gaat hier echt om de mensen die langer door willen werken. Wij hebben geen enkele bedoeling om dit te verplichten. Het voorstel doen wij om balans te brengen in de discussie. Veel partijen pleiten voor een vervroegd pensioen, maar in onze achterban zien wij veel (hoogopgeleide) mensen die langer door willen werken. Het zullen uiteindelijk geen grote aantallen zijn, maar het gaat ons erom dat we deze mensen een keuze kunnen bieden. De volgende vraag is dan natuurlijk wat je hiermee opschiet als pensioendeelnemer. Als je het eerlijk wilt doorrekenen doe je dat met de rente op de staatsschulden dan is het antwoord: niet zo veel. Dus dat is de volgende stap, het is geen kapitaalgedekt stelsel en deze puzzel hebben wij nog niet gelegd. Het gaat ons hier meer om het principiële idee van meer flexibiliteit in het systeem. Het zal moeten blijken voor hoeveel procent van de bevolking dit interessant is.”

De VVD staat voor een eerlijke overgang van het oude naar het nieuwe systeem. Hoe moet de compensatie naar het oordeel van de VVD ingevuld worden, indien bepaalde (groepen) deelnemers er door de aanpassingen op achteruit gaan? En op welke wijze denkt de VVD dat aan deelnemers op een begrijpelijke manier duidelijk gemaakt kan worden dat hun rechten op een eerlijke manier zijn overgegaan?

“Wat er ook uitkomt, hoe eerlijk en oprecht je de toedeling ook doet, het nieuwe pensioenstelsel gaat nooit voor iedereen begrijpelijk worden en voor veel mensen zal het niet eerlijk voelen. Maar je moet er wel naar streven. Ik denk dat mensen ook geen redelijke verwachtingen hebben, ze zullen niet plotseling geïndexeerd worden met 10 of 20%. Als overheid moeten we geen dingen zeggen die we niet waar kunnen maken en geen onredelijk beeld uitstralen. Mij lijkt het een verstandige benadering om het inkomen van mensen die al met pensioen zijn als basis te nemen. Zo voorkom je rare schokken. Waar ouderen voornamelijk boos om worden zijn welvaartsoverdrachten van oud naar jong en andersom. Het is niet begrijpelijk en daarom zijn ze wantrouwend. En persoonlijke pensioenvermogens zijn dan ideaal. We hebben ons laten overtuigen dat de solidariteitsreserve in het nieuwe pensioenstelsel betere beleggingsresultaten heeft, maar in de communicatie is het geen voordeel. Ik voorspel dat we nog een jaar lang gedoe gaan krijgen waarin bijzondere gevallen bovenkomen. We gaan ons zelfs hardop afvragen waarom we dit ook alweer hebben gedaan. We moeten te allen tijde eerlijk zijn en keuzevrijheid in het systeem voegen. We willen niet dat mensen zonder pensioen oud worden.”

Dit komt ook terug in het verkiezingsprogramma van de VVD en daarin spreken jullie van een ‘goed pensioen’. Wat verstaan jullie daaronder en waar is dat aan gerelateerd? Pleit de VVD dan ook voor een vrije markt op termijn, zonder verplichte aansluiting bij pensioenfondsen?

“We zijn, als samenleving, voorbij het punt dat het pensioen een extra arbeidsvoorwaarde is. Het is niet meer een leuk extraatje, maar noodzaak geworden. Ik zou denken dat dat gerelateerd is aan het laatstverdiende inkomen. 50% van het laatstverdiende inkomen – met een vlak inkomen de laatste 20 jaar – lijkt mij hier een minimale bodem, anders moeten mensen op een totaal andere manier gaan leven. Overigens mogen mensen ook hier best zelf een keuze in maken. Als iemand 70% wil, prima, maar iemand mag er ook zelf voor kiezen om het huis te verkopen, kleiner te gaan wonen en voor 50% te gaan. Een vrije markt, zonder verplichte aansluiting bij pensioenfondsen, zit niet in het pensioenakkoord en het staat voor de komende vier jaar ook niet op onze agenda, maar op een langere termijn vind ik het logischer dat er meer keuzemogelijkheden voor deelnemers qua uitvoerder komen.

Dit vergt wel regie en eisen aan het beleggingsbeleid. Het is niet de bedoeling dat avonturiers alles in een hedgefonds gaan stoppen. Op macro-economisch niveau hebben we wereldwijd een spaarklomp en is er veel te veel risicovrij vermogen dat belegd moet worden. Vanuit dat perspectief is het goed dat we meer risico's nemen met beleggen bij pensioen.”

De VVD stelt ook de mogelijkheid van een premiepauze van 5 jaar voor. Als het nodig is, in bijvoorbeeld het spitsuur van het leven, ontstaat zo meer inkomen. Welk effect verwacht de VVD hiervan? En zijn verschillende flexibiliteiten eventueel te combineren?

“Ja, ik zie het in samenhang met de AOW 3 jaar later en flexibiliteit. Wij zijn voor een premiepauze, maar mensen moeten weten wat ze doen. In het huidige systeem maakt het niet heel veel uit, maar in het nieuwe systeem met rendement op rendement tikt 5 jaar pauze heel snel aan. Maar vanuit eigen ervaring kan ik vertellen dat mensen wakker liggen omdat ze de eindjes niet aan elkaar kunnen knopen, kinderen, huis, opvang... Dus de mogelijkheid van een premiepauze wil ik wel inbakken. Ik zou het niet iedereen aanraden om tussen zijn 35e en 40e een pauze in te lassen, omdat een belegging elke tien jaar over de kop gaat en ik zie de mogelijkheid om de pauze te spreiden ook voor me. Het gaat er hier om dat we de optie willen hebben, net als de 10% lumpsum, deze ga je mensen ook niet opleggen. Flexibiliteiten kan je combineren, maar er zijn wel grenzen. Deze discussie hebben we met de lumpsum ook gevoerd. Als het bedrag te groot wordt komen mensen later terug voor huur- en zorgtoeslag. Om mensen niet in heel grote problemen te brengen zitten er wel grenzen aan.”

De VVD is voorstander van fiscaal vriendelijke mogelijkheden voor ZZP'ers om pensioen op te bouwen. Vaak hebben ZZP'ers wel het besef dat ze iets moeten doen, maar het komt er niet van. Adviseurs kunnen het inzichtelijk maken, maar dit heeft wel een prijskaartje. Zou het kunnen helpen om zulke advieskosten fiscaal aftrekbaar te maken? Dit kan drempelverlagend werken en zorgen dat ZZP'ers een passende keuze maken.

“Dit lijkt natuurlijk een schot voor open doel, maar ik kan hier geen makkelijk antwoord van ‘laten we dat doen’ geven. Want een eerlijk antwoord is dat we in de Kamer de afspraak hebben dat als wij een idee hebben, dat geld kost, ook dekking moeten leveren en dan het liefst in hetzelfde hoekje. Dan moet je dus ergens anders weer gaan bloeden. Maar ik vind de vraag terecht en maak me zorgen over advies bij pensioenen in het algemeen. Bij bijvoorbeeld pensioenverdeling bij echtscheiding moet je een keuze maken en is het verstandig om advies te vragen. De conversie is een verbetering, maar toegang tot advies wordt belemmerd. We willen zeker niet terug naar het oude systeem van onduidelijke provisies, maar er is een drempel om advies te vragen. En bij veel keuzevrijheid, waar wij natuurlijk voorstander van zijn, is iets van advies zeker nodig. Maar het is allemaal niet zo makkelijk.”

SCILDON VRAAGT:

Evert Jan Slootweg (CDA)

“Als wetgever moeten we toezicht houden, de invulling moeten we aan sociale partners overhouden”

Als **Evert Jan** van het **CDA** zelf aan de tafel had gezeten had hij een aantal dingen in het pensioenakkoord anders doorlopen, maar hij is tevreden. **Jan-Albert van Laar** en **Richard van Ewijk** vroegen hem naar de inrichting van pensioenen volgens zijn partij en de praktische invulling van hun plannen.

Het CDA over de start van een nieuwe levensfase

De Tweede Kamerverkiezingen staan alweer bijna voor de deur. In aanloop hiernaartoe sprak Scildon met een viertal politiek woordvoerders over de plannen van hun partij op het gebied van pensioenen. De vierde geïnterviewde in deze serie was Evert Jan Slootweg van het CDA. Evert Jan is sinds 2017 kamerlid en binnen zijn partij verantwoordelijk voor het AOW-dossier. Met zijn collega, Pieter Omtzigt, de portefeuillehouder pensioenen, wisselt hij regelmatig kennis uit.

In het verkiezingsprogramma van het CDA staat dat het bereiken van de pensioenleeftijd al lang niet meer het begin van de oude dag betekent. Jullie hebben het hier over de start van een nieuwe levensfase. Hoe richten jullie, vanuit deze visie, het pensioen in?

“Dit is voor veel mensen verschillend en dat betekent dat er een aantal flexibiliteiten moeten worden ingebouwd. Deeltijdpensioen en een vervroegde uitkering zijn hier voorbeelden van. Wij vinden het vooral belangrijk dat mensen die, mentaal of fysiek, zwaar werk hebben fit de pensioenleeftijd bereiken. Als iemand op zijn tandvlees de AOW-leeftijd bereikt hebben we het als samenleving niet goed geregeld. Deze groep moet de mogelijkheid krijgen om bijvoorbeeld in de laatste fase van hun werkzame leven af te bouwen. Aan de andere kant zien wij ook mensen die, vanuit noodzaak of passie, nog langer door willen werken. Dat willen wij ook stimuleren en kan ook voor organisaties van belang zijn. Dit moet je technisch goed organiseren, maar ook goed over in gesprek blijven met werkgevers en -nemers. Als overheid zijn wij goed voor algemene regels, maar sociale partners moeten de praktische invulling en concrete afspraken per sector regelen. Er wordt al steeds meer gekeken naar werksoorten en elementen in het werk waardoor ouderen ‘langer mee’ kunnen en dat is goed. Je moet mensen niet direct afschrijven zodra ze de pensioenleeftijd hebben bereikt.”

Het CDA vraagt dus aandacht voor ouderen op de arbeidsmarkt. Maar hoe gaan jullie dit voor werkgevers aantrekkelijk maken? En hoe zien jullie de praktische invulling van een geval waarbij iemand een aantal jaar voor de pensioenleeftijd wordt ontslagen en op zoek moet naar een nieuwe werkgever?

“Wat ik hier opmerkelijk aan vind is dat Nederland in veel situaties kijkt naar hoe zaken in de VS zijn geregeld. Daar is het veel normaler om op latere leeftijd te participeren in de arbeidsmarkt. Bijna alles vanuit de VS wordt omarmd, maar op dit punt vinden we dat heel moeilijk. Ik begrijp de risicoperceptie niet helemaal. Met een medewerker van 22 jaar oud kan ook van alles misgaan. Met de huidige ziekwet kan je als werkgever nog veel langer aan de werknemer verbonden zijn dan wanneer er iets gebeurt met een oudere werknemer. Ik vind dus dat er in Nederland sprake is van koudwatervrees op dit punt, in andere landen functioneert dit namelijk wel. Iemand die nu 64 is, altijd goed gefunctioneerd heeft en veel ervaring heeft kan echt een verrijking zijn. Het idee dat deze doelgroep minder productief en sneller ziek is, is gebaseerd op vooroordelen. Daarbij komt het feit dat er geen sociale premies meer betaald hoeven te worden als iemand de AOW-leeftijd heeft bereikt, dus dat is alleen maar voordelig. Dit is geen oproep om alleen maar oudere werknemers in dienst te nemen, maar ik vind dat er in een organisatie een gezonde leeftijdsopbouw moet bestaan waarin mensen van elkaar kunnen leren. Wet- en regelgeving kan hierbij helpen, maar ik zie nu nog geen reden om op die manier in te grijpen.”

Het CDA steunt het pensioenakkoord en geeft aan dat de Tweede Kamer de belangen van deelnemers goed moet beschermen. Hoe willen jullie dit waarborgen en is er in de Kamer genoeg kennis aanwezig?

“Allereerst: pensioen is niet bij de overheid begonnen. In de 19e eeuw wilden werkgevers iets doen voor hun werknemers en de overheid is er pas later bij betrokken geraakt. Politici moeten zich bezighouden met hoe het systeem geregeld is en zorgen dat er solidariteit is. Als wetgever moeten we faciliteren en toezicht houden, de invulling moeten we aan sociale partners overlaten. Kennis in de Kamer is wel van belang, maar wij moeten vooral luisteren naar diegenen die in de uitvoering zitten en kijken naar de haalbaarheid van doelstellingen. Op het gebied van pensioen moeten wij de deelnemers beschermen, maar hoe de afspraak tussen werkgevers en deelnemers eruit ziet bepalen wij niet. Hierbij is het van belang dat de pensioenfondsbestuurders de deelnemers kennen. Anders is, als er iets tegenvalt, het vertrouwen direct weg. Fondsen moeten aan hun deelnemers uitleggen wat ze doen, dat is echt van belang. Ook al zijn niet alle deelnemers hierin geïnteresseerd.”

In het programma staat ook dat het CDA pleit voor minder fiscale voordelen voor ZZP'ers. Welke fiscale voordelen zouden moeten vervallen? En sluit dit plan wel aan bij de maatschappelijke trend waarin steeds meer jonge toetreders tot de arbeidsmarkt meer flexibiliteit en geen vast dienstverband zoeken?

“Het gaat hier vooral om de zelfstandigen- en startersaftrek. Die zijn ooit bedacht zodat ZZP'ers zich zouden verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid en overlijdensrisico, maar veel doen dat niet. We zien nu situaties waarbij de prijs van ZZP'ers lager ligt dan die van een vaste werknemer en dat komt voornamelijk omdat zij zich niet tegen pensioenrisico's en -opbouw verzekeren. Dit is al gauw 20% van het inkomen en daarom zit er een fiscaal voordeel in de aftrek voor ZZP'ers. Deze was bedoeld voor onder andere pensioenrisico's en -opbouw, maar wordt niet op die manier ingevuld. Wij zien graag weer een gelijk speelveld voor werknemers en ZZP'ers. Ik kan me niet zo goed voorstellen dat iemand er bewust voor kiest om alleen met een AOW rond te komen na zijn werkzame leven en zou iedereen adviseren zich hier goed in te verdiepen. Ik wil ZZP'ers niet ontmoedigen, maar wil ze wel behoeden voor risico's die nu vaak niet goed afgedekt zijn. Bij veel mensen is de risicoperceptie onjuist en het besef over de noodzaak van pensioen er niet. Wat mij betreft is een pensioenplicht hiervoor nog lang niet de oplossing. Sommigen kiezen ervoor om hun hypotheek af te lossen of sparen op een andere manier voor hun pensioen. Die mogelijkheid en verantwoordelijkheid moet blijven. Ik zie de oplossing hier in een gelijk speelveld waarin een werknemer weer de voorkeur krijgt boven een ZZP'er.”

Stel je nu voor dat jij aan tafel had gezeten bij de onderhandelingen over het pensioenakkoord, had het er dan anders uit gezien? Of ben je het er 100% mee eens?

“Als ik zelf aan tafel had gezeten had ik een aantal dingen anders doorlopen. Maar ik vind over het algemeen dat sociale partners en partijen ergens voor zijn gaan staan. Ouderen en jongeren zijn in het overleg meegenomen om ergens toe te komen. Dat we als overheid een zekere terughoudendheid hebben is goed. Het is ook belangrijk om te beseffen dat alles in ontwikkeling is, 30 of 10 jaar geleden had het er zeker anders uit gezien. Het is goed dat het pensioenakkoord ademt en zich ontwikkelt. We mogen blij zijn over hoe we daar met verschillende partijen en verschillende visies uit zijn gekomen.”

SCILDON VRAAGT:

Steven van Weyenberg (D66)

Het huidige pensioenstelsel is nog redelijke eenheidsworst"

Steven van Weyenberg van D66 vindt dat er in het huidige pensioenstelsel op sommige gebieden nog een wereld is te winnen. Jan-Albert van Laar en Richard van Ewijk vroegen naar de plannen van de partij en de praktische invulling van hun ideeën.

D66 steunt begrensde 'positieve keuzes'

Scildon interviewt een aantal vertegenwoordigers van politieke partijen in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021. De tweede politiek woordvoerder die werd geïnterviewd is Steven van Weyenberg (D66). Steven zit sinds 2012 in de Tweede Kamer, heeft een aantal grote economische hervormingsdossiers behandeld en is de portefeuillehouder pensioenen van D66. Hij vertelde over de plannen van D66 onder de paragraaf: 'Kiezen voor pensioenen die van waarde blijven' uit hun verkiezingsprogramma.

In deze paragraaf lezen wij dat D66 voorstander is van het verhogen van de AOW-uitkering. Om de AOW betaalbaar te houden is er de afgelopen jaren in Nederland een beweging ingezet om de AOW-leeftijd te verschuiven. Jullie idee heeft een tegengesteld effect. Hoe ziet D66 de betaalbaarheid hiervan?

“De levensverwachting gaat omhoog en om de AOW betaalbaar te houden vraagt dat inderdaad om het meebewegen van de AOW-leeftijd. Waarom we de uitkering dan toch willen verhogen is een terechte vraag. Het antwoord ligt in ons plan voor een volledige belastinghervorming die erop is gericht om veel zaken te vereenvoudigen en een einde te maken aan het toeslagencircus. Toeslagen zijn namelijk grote bedragen die veel ellende met zich meebrengen. Daarom zijn wij voor een nieuwe, grote beweging met een goede inkomensondersteuning zonder de nadelen van de toeslagen. Wij pleiten onder andere voor wijzigingen in de inkomensbelasting, hogere uitkeringen, verhoging van het minimumloon en het halveren van de zorgpremie. Het verhogen van de AOW-uitkering past in deze grote beweging en is daarmee geen losse maatregel. Er is dan overigens nog wel een klein tekort voor de hogere pensioenuitkering, dus we zullen fiscale maatregelen moeten treffen om dit te compenseren. Daarbij denken we aan het wegnemen van de aftrekposten voor hoge inkomens en willen we grote vermogens meer belasten.”

D66 wil het makkelijker maken om langer door te werken na de AOW-leeftijd. Is dit om werknemers meer flexibiliteit te geven of omdat het voor sommige werknemers noodzaak is om zo ook een adequaat pensioen te realiseren? En is dit iets wat werkgevers en werknemers onderling moeten afspreken of wordt het een 'recht' voor werknemers?

“Een groep mensen kiest ervoor door te werken na de AOW-leeftijd, omdat zij hun pensioen willen aanvullen, maar dat is niet de hoofdreden voor ons standpunt. Het gaat hier primair om de mensen die bij het bereiken van de pensioenleeftijd ineens van 100 naar 0 km per uur zouden gaan als ze helemaal zouden stoppen met werken, maar nog kwiek zijn en een bijdrage willen leveren. Het is geen noodzaak om door te werken, maar een positieve keuze. Wij hebben in het pensioenakkoord kans geboden aan mensen met zwaar werk om juist wat eerder te stoppen. Maar wij willen niet dat mensen die nog met veel plezier werken gedwongen worden om te stoppen als ze de AOW-leeftijd bereikt hebben. Daar is nog een wereld te winnen. Het blijft een eigen keuze en ik wil aansluiten bij de wensen van mensen. Ik vind dat je zo'n afspraak met je werkgever moet kunnen maken. Maar tegelijkertijd wil ik ook af van functioneel leeftijdsontslag. Want waarom zou je iemand ineens afschrijven als hij of zij een bepaalde leeftijd heeft bereikt? Werkgevers missen ook kansen als zij mensen niet langer door willen laten werken en hebben er ook belang bij om hun personeel gezond oud te laten worden. Soms wordt er namelijk met groot geld gesmeten om nieuwe mensen te werven, maar het loont ook om extra te investeren in je eigen oudere werknemers en het belonen van wat langer doorwerken.”

D66 geeft aan een 'premievakantie' mogelijk te willen maken met als voorwaarde dat mensen voldoende pensioen op blijven bouwen. Wat is volgens jullie de definitie van 'voldoende pensioen'?

“In het pensioenakkoord hebben we dit gedefinieerd als ongeveer 80% van het middelloon. De moeilijkheid van deze vraag is dat dit voor iedereen anders is. Dat is ook de reden dat ik voor een premievakantie ben en tegelijkertijd is het ook een van mijn kritiekpunten op het huidige pensioenstelsel; het is nog redelijke eenheidsworst. Onderzoek van de Universiteit van Leiden heeft aangetoond dat een kwart van de pensioenspaarders zoveel pensioen spaart als ze zouden willen, een kwart eigenlijk te weinig en de helft meer dan dat ze eigenlijk zouden willen. Dat komt omdat iedereen evenveel spaart, maar de kosten en de ambities na het pensioen voor iedereen anders zijn. Een afgelost koophuis tegenover een huurhuis scheelt veel in kosten die je als gepensioneerde hebt en voor die verschillen is nu nog te weinig ruimte. En ten tweede wil ik mensen de mogelijkheid bieden om het geld in een dure fase van hun leven voor bijvoorbeeld een hypotheek te gebruiken. Daarom ben ik voorstander van een premievakantie, maar dat willen we wel begrenzen.

Je moet mensen wel een beetje beschermen en verplichten om pensioen op te bouwen, daarom begrenzen we de premievakantie ook zodat iedereen wel voldoende pensioen opbouwt.”

D66 pleit dus op meerdere manieren voor meer flexibiliteit met betrekking tot de inrichting van pensioen. Jullie geven ook aan dat gepensioneerden makkelijker een hypotheek moeten kunnen aangaan en aflossen. De AFM is echter zeer kritisch op verzilverhypotheeken, hoe kijkt D66 daarnaar?

“Wij delen deze kritiek. Er is veel vraag naar bijvoorbeeld verzilverhypotheeken, maar wat nu wordt aangeboden is vaak niet in het belang van de deelnemer. Mijn conclusie is dus dat er nu nog wat mis is in de markt. En je moet mensen altijd goed voorlichten over de gevolgen van mogelijke keuzes. Dat geldt voor alle keuzes die je toevoegt: premievakantie, uitkering ineens of een verzilverhypotheek. Je wilt niet dat mensen verkeerd worden geadviseerd. Daarom moeten we, zoals ik al aangaf, de keuzes ook begrenzen. Pensioen is ingewikkelde materie en ik durf persoonlijke vragen over bijvoorbeeld waardeoverdracht niet zomaar te beantwoorden. En daarom zit er een vorm van paternalisme in pensioenen omdat het er wel moet zijn als mensen het nodig hebben. Maar dan nog is er echt ruimte voor meer maatwerk en ruimte voor – goed vormgegeven – eigen keuzes.”

Naast de keuzevrijheid moet de invloed van deelnemers op hun pensioen en het beleggingsbeleid van het fonds ook worden vergroot volgens D66. Pensioen wordt echter door deze deelnemers vaak als low-interest en complex ervaren. Hoe ziet D66 dit voorstel in de praktijk voor zich?

“Voor veel deelnemers is het pensioen nog relatief ‘ver van m’n bed’, dat klopt. Daarom moeten we dit ook goed organiseren, zodat deelnemers die niks beslissen niet automatisch te maken krijgen met de slechtste keuze. Ik keer de argumentatie ook liever om, mensen gaan zich interesseren in pensioenen als ze er dan ook iets mee kunnen doen. Interesse in pensioenen zal toenemen als mensen een handeling kunnen verrichten en een keuze kunnen gaan maken. Daarnaast merk ik ook dat mensen toenemend gewend zijn om te kiezen. Op dit moment staat het niet alleen vast dat ze pensioen opbouwen (waar ik voorstander van ben), maar ook waar ze dat doen. Omdat pensioendeelnemers nu geen keuze hebben om ergens anders naartoe te gaan vind ik dat het echt een plicht is om naar hun wensen, over het beleggingsbeleid, te luisteren. Met pensioen kan je niet naar een andere uitvoerder, daar zou ik op lange termijn wel naartoe willen, maar dat moet je heel goed organiseren want niemand wil een Cowboymarkt. Uiteindelijk wil ik dat het pensioen jou volgt in plaats van andersom. Maar dat is voor de hele lange termijn...”

SCILDON VRAAGT:

**Paul
Smeulders
(GroenLinks)**

“Dat er altijd een vorm van flexibiliteit nodig is snapt iedereen, maar in Nederland is dat totaal doorgeschoten.”

GroenLinks ondersteunt het pensioenakkoord en wil voornamelijk toezicht houden op de naleving van beloftes. **Jan-Albert van Laar** en **Richard van Ewijk** vroegen **Paul Smeulders** naar de visie van zijn partij en kwamen tot de conclusie dat hij de vernieuwingen voorlopig wel voldoende vindt.

GroenLinks wil absolute zekerheid

Scildon interviewt in aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 17 maart 2021 een aantal woordvoerders van politieke partijen om hun plannen over pensioenen toe te lichten. Paul Smeulders van GroenLinks sloot als derde politiek woordvoerder aan voor een interview. Paul is drie jaar Tweede Kamerlid, heeft veel gedaan op het gebied van duurzaamheid en is binnen GroenLinks verantwoordelijk voor de portefeuille pensioenen. De partij ondersteunt het pensioenakkoord en in het verkiezingsprogramma staat dat de partij vooral alert zal zijn op de juiste uitvoering hiervan. Scildon vroeg Paul naar de visie van zijn partij.

Op dit moment zijn er in Nederland 1,6 miljoen mensen die geen pensioen opbouwen. Volgens het CBS is de helft hiervan zelfstandige. Het kabinet heeft beloofd met een oplossing hiervoor te komen en GroenLinks geeft aan dit scherp in de gaten te houden. Hoe wordt dit, naar het oordeel van GroenLinks, idealiter opgelost?

“Wij zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het pensioenakkoord en hebben onderhandeld om een aantal zaken hierin mee te nemen, zoals een regeling voor zware beroepen en een minder harde stijging van de AOW-leeftijd. Als GroenLinks vinden wij het vooral belangrijk dat er meer mensen pensioen op gaan bouwen. Het heeft geen zin om voor dertig of veertig jaar een stelsel te maken als je niks doet aan het feit dat er minder mensen pensioen opbouwen. Voor zzp'ers willen wij het zo makkelijk mogelijk maken om pensioen op te bouwen en zou ik een verplichting zelf ideaal vinden, maar dat gaat niet gebeuren. Ik vind wat dat betreft ook andere zaken, als arbeidsongeschiktheid, veel belangrijker om voor deze groep te regelen dan een pensioenplicht.”

Je noemde net al dat jullie een regeling voor zware beroepen steunen. Dit kan onder andere door meer aandacht voor duurzame inzetbaarheid. Hoe wordt dit naar jullie idee concreet ingevuld?

“Als GroenLinks zijn we voorstander van een leven lang leren. Iedere partij zegt dat ze dit heel belangrijk vinden, maar in de praktijk komt hier heel weinig van terecht. Als GroenLinks zijn we voorstander van een werkloket. Op die manier bieden we één plek waar iedereen naartoe kan en met iemand in gesprek kan gaan over de loopbaan en de positie op de arbeidsmarkt. Op dit moment heeft het UWV gedeeltelijk die rol, maar mensen komen daar op het moment dat er al iets mis is gegaan. Het moet normaler worden om hierover in gesprek te gaan en wij vinden het gevaarlijk om dit te koppelen aan de werkgever en daarom stellen wij een werkloket voor. Hoogopgeleiden hebben een positief beeld bij leren, maar het grootste gedeelte van de bevolking heeft dat niet. Het loket moet daarom laagdrempelig worden en mensen stimuleren om aan de slag te gaan. Dit moet er ook voor zorgen dat mensen eerder het gesprek over hun loopbaan aangaan, zodat we ervoor gaan zorgen dat zij ook de laatste jaren voor hun pensioen nog kunnen blijven werken.”

GroenLinks wil graag een stabiel pensioen en ruimte voor indexatie. Vanuit de maatschappij komen vragen naar keuzevrijheid. Hoe zien jullie deze relatie?

“Ik vind dit een spanningsveld. Als overheid kunnen we eigen keuze moeilijk weigeren, maar meer flexibiliteit brengt wel kosten met zich mee. Daarom ben ik voor collectieve afspraken en geen keuze voor individuele werknemers. Het succes van ons huidige pensioenstelsel zit 'm in het feit dat deelnemers compleet ontzorgd worden. Keuzevrijheid is maar voor een selectief gedeelte van de pensioendeelnemers interessant. Het grootste gedeelte zit er niet op de wachten en wil erop kunnen vertrouwen dat het goed geregeld is. Ik zie ook dat het voordeel van keuzevrijheid is dat er belegd wordt in duurzame fondsen, maar ik zie hier vooral veel nadelen. Ik vind dat duurzaamheid iets is dat we moeten gaan verplichten van bovenaf en dat we dan gezamenlijk naar duurzame oplossingen moeten en dat fondsen collectief duurzaam moeten gaan beleggen in plaats van per persoon.”

GroenLinks wil dus absolute zekerheid dat de verplichtstelling niet in gevaar komt. Willen jullie daarbij ook vasthouden aan de verplichte winkelnering voor werkgevers en -nemers in branches waar nu een verplichtstelling geldt?

“Ik heb het idee dat de meeste mensen zich niet druk willen maken om hun pensioen. Keuzevrijheid is goed en dat er altijd een vorm van flexibiliteit nodig is dat snapt iedereen, maar dat is op dit moment in Nederland totaal doorgeschoten. Er zijn maar weinig mensen die gebruik zouden willen maken van pensioenflexibiliteiten, dus het is prima zoals het nu is. Als je werkgevers gaat toestaan om te bewegen dan gaan fondsen vergrijzen en brengt het pensioenfondsen in de problemen. De wens vanuit werkgevers begrijp ik, maar voor bestaande deelnemers kan dit heel nadelig gaan uitpakken. Ik heb geen moeite met collectiviteit en met alles wat er in het pensioenakkoord nog moet gebeuren vind ik dit niet het belangrijkste onderwerp om over te discussiëren.”

Het is dus duidelijk dat GroenLinks het pensioenakkoord steunt en jullie vinden het vooral belangrijk dat dit op de juiste manier wordt uitgevoerd. Er worden geen nieuwe of andere ideeën door jullie geïnitieerd. Is de conclusie correct dat GroenLinks de vernieuwingen wel voldoende vindt?

“Ja, waarbij collectiviteit en solvabiliteit centraal staan. Wij letten erop of de gemaakte beloftes worden nagekomen en of er meer mensen pensioen op gaan bouwen. Ik vind het ook logisch dat wij ons hieraan vast houden. Er is tien jaar lang gediscussieerd en het is nu eindelijk zo ver. Dat moeten we niet omgooien. Het is een bewuste keuze om als GroenLinks niet met extra punten te komen. Er moet ruimte zijn voor commentaar en voor discussies over de invulling van het pensioenakkoord. Reacties zijn welkom en hier gaan we over in gesprek. Maar de contouren en hoofdlijnen staan vast, dat steunen wij.”